

Mutor och korrupption

Helena Sundén, generalsekreterare
Institutet Mot Mutor

INSTITUTET MOT MUTOR

Institutets huvudmän

- Svenskt Näringsliv
- Svensk Handel
- Stockholms Handelskammare
- Sveriges Kommuner och Landsting
- LIF

Stockholms Handelskammare

Sveriges
Kommuner
och Landsting

LIF

de forskande läkemedelsföretagen

INSTITUTET MOT MUTOR

Institutets uppgift

- att verka för god sed för beslutspåverkan inom näringslivet liksom samhället i övrigt och
- att söka motverka användningen av mutor och andra otillbörliga förmåner som medel för sådan påverkan.

”Vi måste tala klarspråk”

Glimtar från IMM 90år

PUBLICERAT DEN 21 SEPTEMBER 2013

Under IMM:s 90-årsseminarie höll bland andra justiteminister Beatrice Ask ett anförande med en uppmaning till näringslivet "Lagar är inte nog, näringslivet måste också ta sitt ansvar och arbeta för ökad medvetenhet." "Vi måste tala klarspråk" sa justiteministern och syftade till att vi klart och tydligt måste definiera var gränsen avseende vad som är tillåtet och inte ska gå inom varje organisation.

IMMs arbete

- Näringslivskoden
- Etiknämnden

IMMs arbete

- Skrifter
- Svar på frågor

IMMs arbete

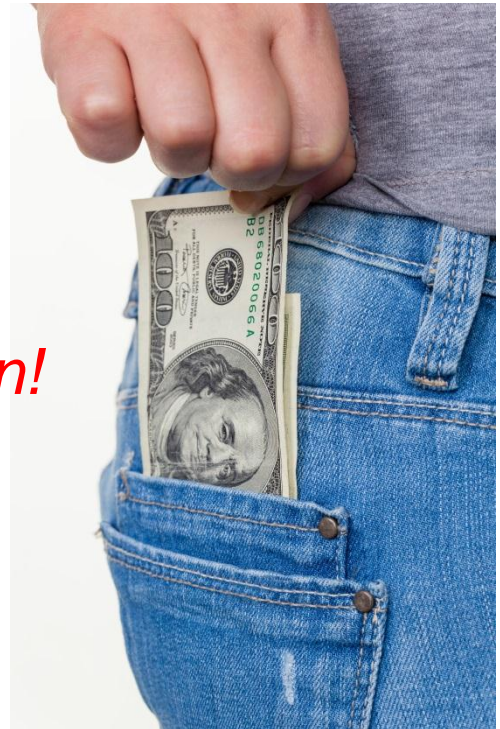
- Utbildningar
- Uttalanden i media/debattartiklar

Vad är korrruption?

- Maktmissbruk
- Missbruk av offentliga medel för privat ändamål
- Ett medel att otillbörligen inverka på besluts och handlingsprocesser i samhället
- Jäv / vänskapskorruption
- Mutbrott
- Brott mot interna regelverk och CoC

The abuse of entrusted power for private gain!

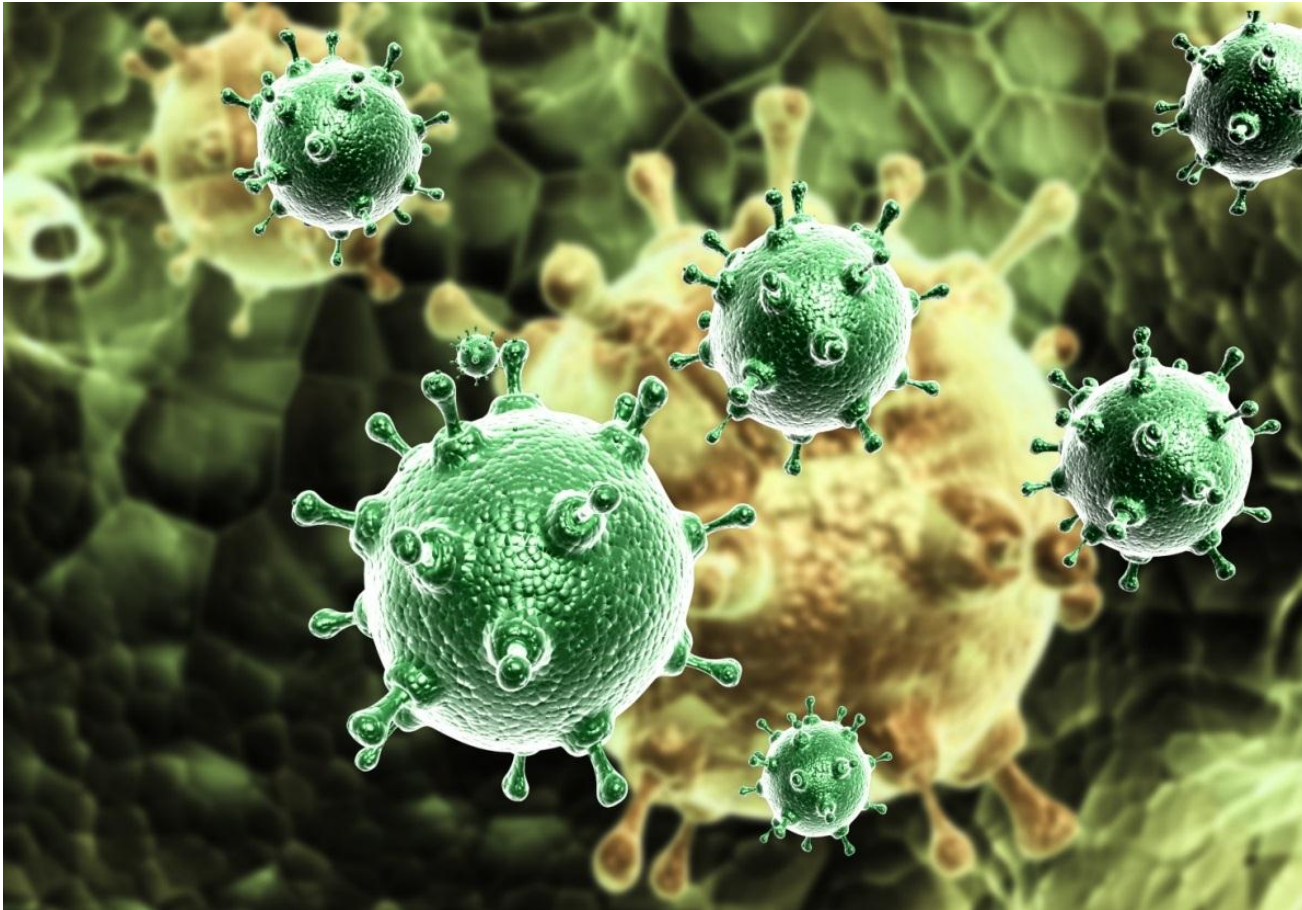

INSTITUTET MOT MUTOR

Finns det god korrruption?

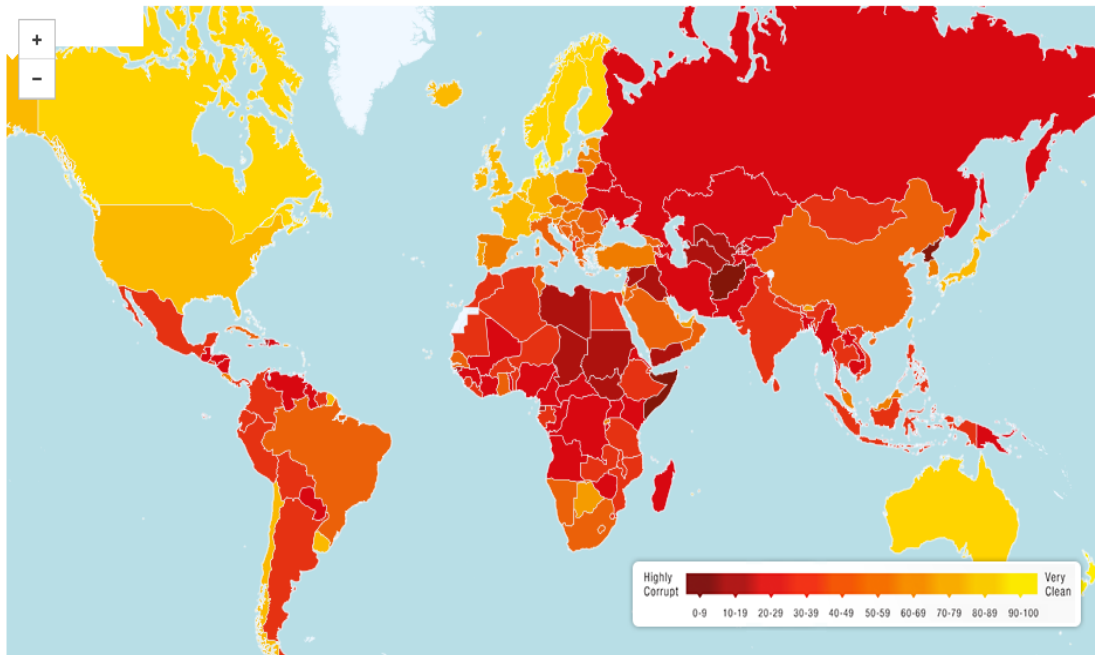
INSTITUTET MOT MUTOR

Det internationella perspektivet

CORRUPTION PERCEPTIONS INDEX 2013

[VIEW BROCHURE](#) [VIEW RESULTS TABLE](#)

RANK	COUNTRY	SCORE
1	Denmark	91
1	New Zealand	91
3	Finland	89
3	Sweden	89
5	Norway	86
5	Singapore	86
7	Switzerland	85
8	Netherlands	83
9	Australia	81
9	Canada	81
11	Luxembourg	80
12	Germany	78
12	Iceland	78
14	United Kingdom	76
15	Barbados	75
15	Belgium	75
15	Hong Kong	75

INSTITUTET MOT MOTOR

Korruption i Sverige

Totalt 102 anmälda ärenden
Hos Riksenheten mot
Korruption under 2013.

INSTITUTET MOT MUTOR

Korruption på svenska är jordnära!

BRÅ Den anmälda korruptionen i Sverige

- Mutgivaren
- Muttagaren
- Vad mutan består av
- Var det händer

INSTITUTET MOT MUTOR

Tre Riskbranscher

- ✓ Bygg och anläggning
- ✓ Tillverkning
- ✓ Parti och detaljhandel

INSTITUTET MOT MUTOR

Korruption i den kommunala sektorn

319 personer utpekade i den kommunala sektorn.

- 34% Teknisk förvaltning
- 24% Social omsorg
- 17% Plan och byggverksamhet
- 13% Kommunledning
- 6% Kommunalråd

Korruption i den statliga sektorn

322 personer utpekade i den statliga sektorn.

47% verksamma vid en myndighet ex;
Försvarsmakten, Vägverket, Kriminalvården och Luftfartsverket.

42% anställda i statligt ägda företag ex;
Systembolaget.

Korruption i den privata sektorn

410 personer utpekade i den privata sektorn.

Majoriteten är mutgivare

Tabell 6. Branschtillhörighet inom den privata sektorn, uppdelat på mutgivare respektive muttagare, åren 2003–2011 (n = 240 respektive 69).

Typ av bransch	Mutgivare Andel (%)	Muttagare Andel (%)
Bygg och anläggning	28	21
Tillverkning	21	10
Parti- och detaljhandel	19	13
Fastighet	6	9
Vatten, el och rengöring	4	8
Transport och tele	4	8
Kultur, turism, idrott och media	4	7
Företagstjänster och konsultverksamhet	3	5
Finansiell verksamhet	3	8
Hotell och restaurang	3	3
Övriga tjänster	3	4
Hälsa- och sjukvård	2	4
Totalt	100	100

Det exempel ledningen sätter

INSTITUTET MOT MUTOR

Korruptionens skadeverkningar

Korruptionens skadeverkningar på samhället

- ✓ Ekonomiskt
- ✓ Socialt
- ✓ Politiskt

Korruptionens skadeverkningar inom verksamheter

- ✓ Negativ resultatpåverkan
- ✓ Skadat varumärke
- ✓ Förlorade marknadsandelar
- ✓ Negativ intern kultur

Korruptionens skadeverkningar hos den enskilde

- ✓ Personliga tragedier
- ✓ Inkörsport till annan brottslighet

imm

INSTITUTET MOT MUTOR

Svensk mutlagstiftning

- 10 kap 5a§ Tagande av muta
- 10 kap 5b§ Givande av muta
- 10 kap 5c§ Grovt tagande eller givande av muta

Skilda bedömningsnivåer

Offentligt

- Stat
- Landsting
- Kommuner

Privata företag i offentlig sektor finansierade av offentliga medel.

Privat

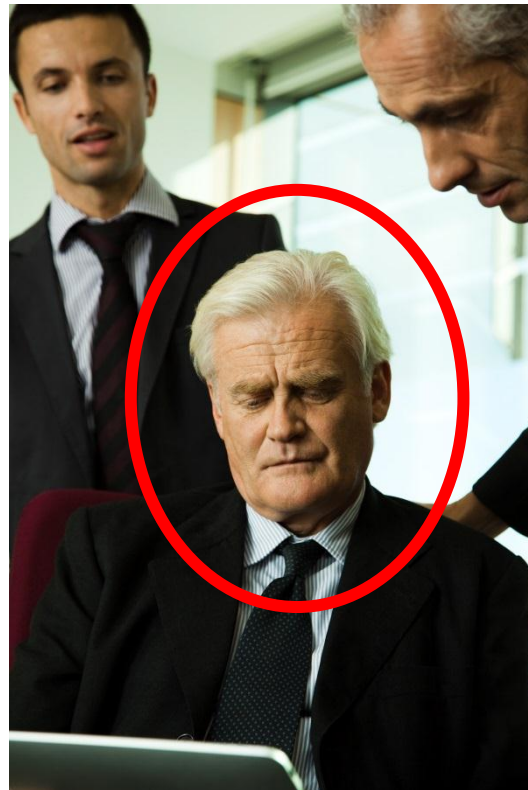

Bevis i rättegång i Falu tingsrätt

Svensk mutlagstiftning

10 kap 5d§ Handel med inflytande

Svensk mutlagstiftning

10 kap 5e§ Vårdslös finansiering av mutbrott

Påföljder

- Böter
- Fängelse
- Förverkande
- Företagsbot
- Näringsförbud
- Skiljande från uppdrag
- Arbetsrättsliga påföljder
- Svartlistning

INSTITUTET MOT MUTOR

Kod om gåvor, belöningar och andra förmåner i näringslivet "Näringslivskoden"

INSTITUTET MOT MUTOR

Privat - Privat

Tillåtna förmåner

- Det sker öppet
- Förmånen är måttfull, och
- Förmånen inte heller i övrigt är sådan att den typiskt sett tillbörligt påverkar den anställdes eller uppdragstagarens sätt att fullgöra sina arbetsuppgifter

Privat – offentlig Bedömningskriterier

- Förmånens värde
- Mottagarens position
- Förmånens art
- Mottagarkrets och former att erbjuda förmånen

Otillåtna förmåner

- a) Penninggåvor och liknande.
- b) Penninglån, ställande av säkerheter, eftergifter av fordringar och liknande på villkor som inte är marknadsmässiga.
- c) Arbete hos mottagaren eller leverans av varor eller tjänster för privat ändamål och på villkor som inte är marknadsmässiga.
- d) Förmåner som är förenade med villkor att utföra något för givaren och som inte är godkända av arbets- eller uppdragsgivaren.
- e) Dold provision eller kickback till anställd eller uppdragstagare (dvs. annan än företaget).

De förmåner som anges i denna punkt är förmåner som i sig är sådana att de inte är tillåtna. Någon särskild otillbörlighetsbedömning behöver därför inte göras. Uppräkningen är inte uttömmande.

Det är inte "stora" belopp det handlar om

Vad som behövs är tydlighet kring var gränsen går...

- En blombukett/chokladask
- Frukostmöten
- Bjudluncher i samband med föreläsning
- Middagar
- Födelsedagspresenter
- Julgåvor

INSTITUTET MOT MUTOR

Är erbjudandet så här bra!

INSTITUTET MOT MOTOR

Åtgärder för att förebygga mutbrott

- ✓ Riskanalys
- ✓ Fastställ en mutpolicy
- ✓ Ta del av och följ branschpraxis och vägledande domar
- ✓ Kommunicera policy och praktiska exempel till de anställda
- ✓ Utbilda de anställda
- ✓ Lyssna på de anställda och deras erfarenheter
- ✓ Upprätta rapporteringskanaler som kommuniceras
- ✓ Var tydlig med var gränsen går
- ✓ Dra lärdom av och kommunicera exempel som kan uppkomma
- ✓ Håll processen levande

Hur förebygga!

Någon måste våga prata!
Någon måste lyfta frågan!

Att ta till vara på de anställdas expertkunskap!

INSTITUTET MOT MOTOR

Frågor

Helena Sundén

Tel: 08- 555 100 56

E-post: helena.sunden@institutetmotmutor.se